

EGY MÁSIK K. UND K.

Beszélgetések
Kossuth-konferenciánk díszvendége volt: Katona Tamás

Kített magáért az 1992. évben a JGyTF Történettudományi Tanszéke. Hagyományainknak megfelelően idén is több emlékülést, szaknapot rendeztünk. Áprilisban a tatárok kivonulásának 750. évfordulójára emlékeztünk egész napos, remek hangulatú szaknappal. Októberben Kolumbusz és az 500 éve felfedezett Amerika volt érdeklődésünk fókuszában. November 25-én pedig Kossuth Lajos születésének 190. évfordulója alkalmából tartottunk – kívülről mondják – kitűnő emlékülést.

A Kossuth-konferencia díszvendége volt Katona Tamás történész, miniszterelnökségi államtitkár, a reformkor jeles szakértője. Majd egyórás bevezető előadása után, Katona Tamás Szegfű tanár úr szobájában rögtönzött sajtótájékoztatót válaszolt több szegedi lap munkatársának kérdéseire.

Az alábbiakban a Belvedere Meridionale szerkesztőjének kérdéseit és az azokra adott válaszokat tárjuk olvasóink elé. Amennyiben a tisztelt olvasó számára ezek a gondolatok ismerősek, úgy érzi, hogy már olvasta ezeket valahol –, mi csak büszkéek lehetünk magunkra, hisz témánkat néhány szegedi laptárs jótollú kollégája, készítve saját beszámolóját, felhasználásra méltónak találta.

BELVEDERE Meridionale: – Sokan úgy vélik, hogy Katona Tamás miniszterelnökségi államtitkárrá kinevezése a kormány részéről kísérlet volt arra, hogy tárgyalóképes embert találjon a két legfőbb közjogi méltóság közötti vita lecsendesítésére.

KATONA TAMÁS: – Nem... nem hinném, hogy így lenne. Amikor engem kineveztek államtitkárrá, a két közjogi méltóság még jóban volt. Ténykedésemben legfeljebb az játszott szerepet: beláttam, hogy bizonyos kérdéseken túl kell tennünk magunkat. Az országnak sokkal nagyobb gondjai vannak, mint ez a médiaháború. Abban, hogy meg egyezés született, talán volt valamennyi szerepem. Mint hajdani külügyi államtitkár, tapasztaltam, hogy partnereink értetlenül nézték: mi ez a marhaság, amin mi ilyen remekül clordítózunk egymással? Meg kell hogy mondjam, számomra nagy keserűség volt az októberi kéthetes tárgyalássorozat, amikor kénytelen voltam látni: megegyezési készség van a kormánypártokban, de a másik oldalon ugyanezt nem tapasztaltam. Jelét sem...

B.M.: – Még egyszer hadd kanyarodjunk vissza a Kossuth térre, október 23-ra! Tanár úr korábbi gondolatmenetében kifejtette, hogy a mai Magyarországnak ásatag nacionalista reneszánsztól nem kell tartania. Abban, ami a Kossuth téren történt, nem volt ilyesmi felfedezhető?

K.T.: – Nem, mert ezek a hangoskodások nem az ott esetleg fellelhető, és isten tudja ki által beöltöztetett néhány ifjú hólyagtól származtak, hanem ötvenhatosoktól! Ezek az emberek ugyanígy megadhatták volna egy általuk tutyimutyinak ítélt kormánynak is a magáét. A történetek sokkal mélyebben világítottak be a jelenlegi társadalomba, mint azt sokan feltételezik. Eredete megvolt az előző belpolitikai eseményekben, vagyis egy meg nem oldott helyzet sajnálatos lecsapódása történt. A sajnálatos itt arra is vonatkozik, hogy bebizonyosodott: mesterségesen fenntartott, szükségtelen feszültségekről van szó!

Ezeknek a feszültségeknek sem a létrejöttében, sem megoldatlan voltában nem a kormányoldalt terheli az első számú felelősség.

Nyilvánvaló, hogy az ellenzék számára nehéz a választás: vajon igaz-e, hogy „minél rosszabb, annál jobb”? Vajon érdemes-e ezt a kormányt, amely népszerűtlen intézkedések sorát kénytelen hozni, megbuktatni? És ha megbukik, ki lép a helyébe? Mert akkor nekik kellene a kormány helyére ülni, népszerűtlen intézkedéseket hozni – és ezt most ők sem szívesen vállalnák! Az ellenzék egy dolgot szeretne: kisebbségi kormányzást előidézni. Tehát azt szeretné, ha mi kizárnánk az MDF-ből Csurkákékat vagy Debreczeni Jóskaékat, stb. A kormány élete, attól a naptól kezdve, merő vesszőfutás lenne. Úgy kellene minden szavazáshoz összekoldulni a voksokat. Nem hiszem, hogy Antall József vagy kormányának bármelyik tagja ilyen kisebbségi politizálást vállalni tudna!

B.M.: – *Az MDF-en belüli széthúzó erőket hogyan lehetne a kormányzás érdekében egyesbe terelni?*

K.T.: – Úgy gondolom, hogy széthúzó párt jelen pillanatban a Kisgazdapárt. Mégis, amikor szavazni kell, ezt jelentős egységben teszik, a kormánykoalíció mögött felsorakozva. Az MDF-en belül ekkora ellentétek nincsenek, ezért ez nem jelent ilyen méretű problémát. És még valamit: az MDF-en belül a centrumnak meg kell szólalnia (sic!)! Meg kell szólalnia, különben elveszítjük filozófiánk alapját, ha megpróbáljuk akár a népi-nemzeti, akár a nemzeti-liberális irányzatunkat kiátkozni az MDF-ből. Akkor csak a kereszténydemokrácia korszerű felfogása maradna, akár be is léphetnénk a kereszténydemokrata pártba... Politikánk ennek a három ágazatnak az összeadódása... lenne szerencsés helyzetben. A három együtt több, mint bármelyik külön-külön!

B.M.: – *Apropó kereszténydemokrata párt... Hogyan vélekedik arról, hogy egyesek kétségbe vonják a kereszténydemokrácia magyarországi jelenét illetve jövőjét?*

K.T.: – Tessék visszaemlékezni az 1947-es választásokra, amikor a semmiből jövő Kereszténydemokrata Néppárt több mint félmillió (819 ezer) szavazatot kapott. Természetes, hogy a kereszténydemokrácia létezik Magyarországon.

Ma, be kell látnunk, minden magyar párt – kezdőpárt! A KDNP-ben hallatlanul nagyra becsülöm azt, hogy a legutolsó pillanatban, a semmiből indulva el tudták érni a parlamentbe kerülést! Ott pedig stabil, megbízható szövetséges a koalíciós kormányzásban. Azt is értékelnünk kell, hogy a KDNP nem követte más történelmi pártok, így a szociáldemokraták, szomorú példáját. A szociáldemokráciának százéves történelmi múltjával minden esélye megvolt arra, hogy vezető ereje legyen az új magyar demokráciának. Nem ez történt! A szociáldemokrácia azóta is hiányzik a magyar politikai palettáról. Tegyük hozzá, a kereszténydemokraták ott vannak!

B.M.: – *Hivatásos politikai pályafutása előtt ön mint történész, a XIX. századi magyar történelem kutatójaként és források kiadásával vált ismertté, elismertté. Ez a munkája mennyire szorul most háttérbe? Mikor fogja ezt folytatni?*

K.T.: – 1998 után... még egy ciklusra szükségünk van ahhoz, hogy ebből a kátyúból kihúzzuk az országot. Akkor én már szenilis leszek... Félre a tréfával! Maszlagokat írni nagyon könnyű, de a forráskiadásokra oda kell figyelni. Az olvasóközönségnek meg kell adni a lehetőséget, hogy a forrásokat eredetiben olvashassák. Mert az olvasóközönség nagykorú, el tudja végezni a konfrontálási munkát, ha két emlékirat homlokegyenest ellenkezőjét állítja ugyanarról, mérlegre tudja helyezni ezeket. Kivált a hetvenes, nyolcvanas években az emberek úgy érezték: köszönjük, a maszlagból elég volt. Ebben a helyzetben szándékosan a források kiadását erőltettem. Ez nem volt túlzottan népszerű és nem volt túlzottan jövedelmező feladat! Akkor úgy éreztem, ma is úgy érzem, hogy erre van szükség.

Az interjút készítette: **NAGY TAMÁS**

„Nyolcvanhétben közölték velem: sehol sem taníthatok”

Beszélgetés dr. Bíró Zoltán főiskolai tanárral, az MDF első elnökével

BELVEDERE Meridionale: – *Tisztelt Tanár úr! A Tű főiskolai magazin 1992/10. számában jelent meg Király Ernő főszerkesztőnek Önnel készített interjúja. Ennek a beszélgetésnek a befejező részében Tanár Úr arról nyilatkozik, hogy pártja, az MDF – szociális kérdésekben – „közösséget vállalhat a keresztényszocialista mozgalommal is”. Azt hiszem, a kifejezés történelemben kialakult negatív jelentéstartalma miatt, a mai irányzat az ifjúság számára ismertetésre szorul...*

Bíró Zoltán: – Igen, mi is az, hogy „keresztényszocialista”?! Valóban, a XX. századi európai és magyar történelem számára mást jelent ez a fogalom, mint napjaink európai politikájának. Szociális érzékenységgel felvértezett keresztény ideológia – ezt jelenti a keresztényszocializmus. Ami aztán vagy beválik, vagy nem... Sajnos, volt olyan eset, hogy nem vált be. De nézze meg, a mai Németországban meghatározó szerepet játszik ez a mérsékelt, konzervatív irányzat... Nem véletlen, hogy nálunk is már többször felvetették, nem mi, hogy mennyire hiányzik a keresztényszocialista mozgalom. Azt nem tudnám megmondani, hogy milyen esélyei lennének egy ilyen, markáns múlttal rendelkező irányzatnak. Ugyanúgy nincs számottevő múltja a magyar történelemben, mint ahogy – a Barankovits-féle pártot leszámítva – a kereszténydemokráciának sincsen. Magyarországra sohasem képeződtek le az európai pártviszonyok, tehát a kereszténydemokrata, szociáldemokrata és liberális pártviszonyok erőfőlnye. Mondhatnám azt is, hogy ez nem csupán magyar, hanem kelet-közép-európai sajátosság.

B.M.: – *A Csurka-dolgozat óta azt mondhatjuk, hogy Magyarországon újra felszínre tört az antiszemitizmus. Mennyiben érzi Ön a problémát valósnak illetve felnagyítottnak?*

B.Z.: – Ez egy hosszú történet! Ha összegyűjtené, hogy 1987-től (tehát mondjuk, a lakitelki találkozóztól) máig mi mindent mondtak vagy írtak a magyar antiszemitizmusról, megtölthetné vele az újságot. Általában alaptalanul nyilatkoztak, és ezzel nagyon sok kárt okoztak... Úgy gondolom, hogy az antiszemitizmus a mai Magyarországon semmivel sem fajsúlyosabb probléma, mint bármelyik közép-európai országban! Vagy talán, még kevésbé az...

B.M.: – *...és a skinhead-jelenség? Az idegengyűlölet?*

B.Z.: – Ugyanaz a helyzet! Nézze meg Ausztriát, Németországot vagy Franciaországot! Ezekkel a gondokkal ugyanúgy meg kell küzdenünk. Vagy még inkább...

Mire alapozom a véleményemet? Nem mondom azt, hogy az október 23-án, a Kossuth téren történektől nem kell levonnunk a tanulságot. Nem mondom azt, hogy nem gond az árpádsávos, náci szimbólumokkal felszerelkezett ifjúság feltűnése. Az viszont meggyőződésem, hogy a tíz és félmillió magyarban nincsen fogékonyság ezen eszmék iránt! Ahogy járom az országot, akár vidéken, akár Pesten, egyik társadalmi rétegben sem látok kapcsolódási pontokat ilyen szélsőséges mozgalmak felé.

Az már egy másik kérdés, hogy olyan országban, ahol az életkörülmények rohamosan romlanak, mindennek megvan a veszélye! Tehát a mai Magyarországon annak, aki azt mondja, hogy baloldali, jobboldali, vagy skinhead veszélyt lát – hisz mondhat bár-

mit! –, tudnia kell, hogy éppen nyilvánosságot kapott kijelentésével adhat alapot szélsőségekre. Ezt egyesek pontosan tudják...

B.M.: – *Azt mondom, hogy Orbán, és azt, hogy Pécs... Önnek mi jut erről eszébe?*

B.Z.: – Tudom, hogy mit akar hallani... Azt hiszem, minden normális és tényeket tisztelő ember elismeri azt, hogy Pozsgay Imre és én – ebben az egész rendszerváltó folyamatban – igazán higgadtan viselkedtünk. Nem vagdalóztunk és kerültük a személyeskedést. Számomra nehezen érthető a FIDESZ bizonyos vezetőinek azon magatartása, hogy mindent megragadnak annak érdekében, hogy belém köthessenek. Talán nem is az okát, hanem a célját nem értem. Azt még megértem, hogy a FIDESZ radikális felfogásának nem felelt meg az a mértéktartó magatartás, amelyet társaimmal képviseltünk az egykori MDF-ben. Ezek a nézeteltérések mindig egy adott politikai pillanathoz és ennek megoldásához kötődtek; a megoldás módjában volt közöttünk nézetkülönbség. Már az teljesen megdöbbenő volt, amilyen módon Pozsgay Imre elsöprésére törekedtek. Felfoghatatlan, hogy Orbán Viktor szeptemberi pécsi beszédében miért vett újra minket céltáblának. Vagy azért, mert éppen nem talált más célpontot, vagy azért, mert provokálni akart bennünket. Erre nem lehet más magyarázat! Azt hiszem, az a legnormálisabb politikusi magatartás, ha nem is foglalkozunk ilyen alaptalan támadásokkal.

B.M.: – *Tanári pályafutása hogyan alakult?*

B.Z.: – Ez is szép hosszú történet... Az egyetem elvégzése után az ELTE Tanárképző Főiskola gödöllői tagozatán tanítottam esztétikát. Két év után mennem kellett, mert feljelentettek különféle helyeken. Tíz évig dolgoztam a minisztériumban, utána voltam múzeumigazgató majd könyvtáros – csak éppen tanítani nem engedtek! Aztán 1987-ben hívtak újra az ELTE Tanárképzőre. Úgy tűnt, hogy minden rendben, amikor tanévkezdés előtt a minisztériumba rendelték, és közölték velem, hogy – Aczél György személyes utasítására – seholy sem taníthatok. A következő évben, éppen akkor, amikor a pártból kizártak, felhívtak Szegedről, a főiskola Irodalom Tanszékéről, hogy vállaljam el a tanszékvezetői beosztást. Tudták, hogy Kiss Ferenc, az előző tanszékvezető jó barátja vagyok, stb. Akkor jött a kizárás, és mondtam, hogy eszükbe se jusson tanszékvezetőnek hívni. Akkori helyzetemben megelégedtem azzal, hogy itt legalább taníthatok. Így kerültem Szegedre...

B.M.: – *Azt hiszem, a következő kérdést hiba lenne kihagyni. Bíró Zoltán – politikus vagy tanár?*

B.Z.: – Nem tudok választani. Mindig szerettem tanítani, ezt a mai napig hivatásnak tekintem. De politikai pályafutásomról sem mondhatok mást. Kétségtelen, hogy óriási különbség van a két pálya között. A tanári megadja azt a jó érzést, hogy fiatalok között lehetek, a politikai pedig lehetőséget nyújt arra, hogy átvihetem szándékomat, gondolatomat a cselekvésbe. Viszont a politikának óriási hátrányai vannak... Ha tetszik, ha nem, az ember belekeveredik gyomort felkavaró dolgokba. A politikának annyi üressjárata van, amennyi a tanári pályán sohasem adódhat. Néha nagyon nehéz a politikát elviselni. Azonban úgy érzem, hogy jelenleg a kettőt egyensúlyban tudom tartani.

NAGY TAMÁS

VÉDNEK-E SZÁRNYAID?

Nem programozott beszámoló a tatabányai Turul-szobor újjáavatásáról

Tatabánya. Komárom-Esztergom megye, sokak által vitatott jogú, székhelye, az iparától megfosztott nyolcvan-
ezres bányászváros. Egykor a nemzetiségek szénmosó-
ja, ahol mindenki talált magának munkát, ma a munkanél-
kültség országos tabellájának egyik szomorú éllövása.
1992. november 29-e a negyvenöt éves város nagy napja:
Göncz Árpád köztársasági elnök jelenlétében másodszer

– 1907 után – avatják fel az Emese megálmodta madár
emlékművét. Időközben a Turul – balsorsára – a
nacionalista hevületükre rátaláló új fajmagyarok szim-
bolumává vált. Alig több mint egy hónappal a Kossuth
téri események után az ünnepre készülődőket, így a
Belvedere munkatársait is, csupán egyetlen kérdés
foglalkoztatta: lesz-e újabb cirkusz?

Szombat, in vigilia:

A post-szocreál Belváros minden utcája lezárva. Szemerklődő eső. A barikádot védő,
sorsára hagyott poroszló tekintete sugározza: a parancs szigorú, itt nincs apelláta.

– Csak gyalog szabad az út! – közli szárazon.

BELVEDERE Meridionale: – *Holnap is az lesz?*

Még egy slukk a „szofiból”, a megértő hisz némán a váll-lapjára mutat.

Vasárnap, in festo:

Aki korán kel, aranyat lel. Ha azt mégsem, esetleg feljut a hegyre. Így gondolhatta ezt a
Vértesi Tájvédelmi Körzet elnöke is, kinek társaságában értünk a turistaúthoz. Három a ma-
gyar igazság. Három nem súrlódásmentes közeg közli, hogy nincs tovább. „A hegyre csak
busszal juthatnak fel!” Ez nem mond ellent korábbi tapasztalatunknak:

Az utak, melyek nem Rómába vezetnek, mind le vannak zárva!

Arcunk megdöbbenésünket, a tájvédő elnök igazolványát mutatja. A visszaút a régi
vasútállomásra, ahonnan a buszok indulnak, nyomasztó, hisz minden sarkon három...

Innen már nem mennek buszok. Több száz ember vár bizonytalanul. A kirekesztettség
első érzései. Az egyszeri standon Turul- emlékkönyvet árusítanak, az ára percnként 50 Ft-tal
nő. Alkalmi, ünnepi vétel. Kék-fehér rabszállító és elsötétített ablakú fehér mikrobusz, tetején
forgó kamerával, amely a skinheadeket kutatja. Nehéz dolga van. Bizonytalan percek, értetlen
pillantások a hegy felé. Nemsokára kezdődik az ünnepély.

Nélkülünk.

Melegítő hölgy elkiáltja magát: „Akkor menjünk gyalog!” Csodálatos, ahogy a tömeg, a
város apraja-nagyja, mintegy varázsütésre, elindul. Az eddig félárbocra cresztett zászló, a
Legitimista Párt lobogója büszkén emelkedik a magasba – a sor végén. Kies, idegen sziget a
tatabányaiak között. Utunk felfelé az Álmos vezér útján vezet, szikrázó napsütésben, az Árpád
Gimnázium és a rendőrség kerítése között. „Odabentről”, az udvarról az első aggodalmas pil-
lantás, néhány rövid mondat a CB-rádióba.

Erőltetett menet?

Haladunk felfelé, a nekünk nem kijelölt úton. a háromfős akadály, amely megállított
néhány embert, némi huzavona után átengedni kénytelen – a százakat. Ők tudják... Kódolt
üzenet az adóba – ki lehet a vevő? Egy kilométerrel feljebb, az utolsó lépcsőfordulónál cirka
ötven karhatalmista alkot élő sorompót. Nem helyiek, tudjuk meg, a Rendőri Ezred tagjai.
Tizenegy óra huszonöt. Végállomás? A hivatalos ünnep végéig – biztos!

„Engedjenek fel! Engedjenek fel!”

Negyedórányi tétlen várakozás. A tüntetni vágyók tüntetnek. Egy szakállas, ősz szivar szónokol híveinek. „Na már megint... – jegyzi meg valaki – inkább menjünk!” De hová? Énekel a nép, de Kossuth Lajos bármit üzen, a regiment nem fogy el.

Az ünnep véget ért. Ez nyilvánvalóvá válik, amikor a rend őrei félreállnak. Megyünk fel, azok pedig, akik fent voltak, jönnek lefelé. Egy öreg úrtól megtudjuk, hogy fent nem volt semmi probléma. „Igazán nem történt semmi, gyerekek, miután gumibotokkal megvédték a köztársasági elnököt.”

A csúcson

A Turul védőszárnyai alatt a tucatnyi bőrfejű állt az érdeklődés középpontjában. Mindegyikőjükre jutott a hírlapok és tévétársaságok tudósítóinak siserehadából. „Milyennek képzelitek el az új Magyarországot?” – kérdezte a Fekete Doboz riporternője, mire az egyik bomberdzsekis szellemfi a „féhérbennek” választ adta. Mindeközben a vállak között a „szatájn” kamerája kukucskolt. Ablakot nyitottunk Európának...

A Belvedere munkatársai egy, a csoporttól távolabb álló, szemüveges fiatalembert szólítottak meg, aki láthatólag saját készítésű, e célra alkotott pajzsát maga előtt tartva, fotóztatta magát.

B.M.: – *Miért jöttetek ide?*

– Két ok miatt. Az egyik célunk az volt, hogy a magyarság egyik ősi jelképét, a turulmadarat felavassuk. Mert a kilencvenes években ezt lerombolták, valószínűleg azzal a szándékkal, hogy soha többé ne állítsák vissza. Ennek ellenére a nép szava most visszaállította. (Félelmetes badarság! A Turul renoválását még az előző rendszer városi vezetése határozta el, megbízva egy, a madárral évtizedek óta lelkesen foglalkozó helyi szobrászt, Nausch Gézát. Az új képviselők hozzáértőbb, megbízhatóbb szobrászt találtak Madarassy Valter személyében. Arról, hogy a végelszámolásnál a kiadások az eredetileg tervezettnek mintegy ötszörösére rúgnak, arról, hogy a madár nem egészen olyan, mint amilyen volt – a sajtó már részletesen beszámolt. A szerk.)

B.M.: – *Tatabányai vagy?*

– Nem, budapesti.

B.M.: – *Valamely nemzeti pártnak esetleg tagja vagy?*

– Valamelyiknek igen, de hadd ne mondjam meg, melyiknek. Többnek is... A másik ok, amiért idejöttünk az, hogy itt volt Göncz Árpád, aki szerintem nem méltó arra, hogy felavassa ezt az emlékművet. Ez ellen tüntettünk.

B.M.: – *Tudtatok tüntetni?*

– Igen! Bekiabáltunk, hogy mondjon le meg azt, hogy „pfúj”. Ekkor aztán lecsaptak a civil fogdmegek. Néhányunkat elvitték.

B.M.: – *Hallottál arról, hogy a turulmadár milyen szerepet játszott a magyar mitológiában?*

– Persze. Az egyik monda szerint lehet, hogy nem a csodaszarvas, hanem a Turul vezette ide a magyarokat. Lehet, hogy Árpád népét a csodaszarvas, de akkor Attiláét a Turul vezette be... No, ezt hagyjuk, ezt nem tudom annyira! A másik monda szerint Emese álmában jelent meg a turulmadár, és megálmodta, hogy ide kell jönniük a Kárpát-medencébe.(???)

B.M.: – *Azt tudod, hogy mikor és hány Turul-emlékművet készítettek?*

– Hogyne. Hét volt összesen, a millennium évében avatták ezeket. Mára a tatabányai kivételével mindegyiket lerombolták. Ez 1916-ban Brassóban kezdődött, amikor az oláhok megszállták Erdélyt...

B.M.: – *Miért oláhok?*

– Így hívták őket. A román nevet Andrassy Gyula gróf adta nekik 1878-ban.(???) Azelőtt országukat is Oláhországnak hívták. Szerintem az lenne tisztességes, ha ezeket az emlék-

műveket mindenhol visszaállítanák. Azt hallottam, hogy Ungváron esetleg megteszik ezt. Ennek nagyon örülnénk.

B.M.: – *Hadd kérdezzetek még a pajzsodról! Magad készítetted?*

– Igen. Én alkottam. Azt a pillanatot rajzoltam le, amikor Árpádot pajzsra emelik a vezérek. Mögötte fehérben Nagy-Magyarország, alatta a hármashalom és a kettős kereszt. Az égbolt piros, Nagy-Magyarország fehér, a hármashalom zöld. Körbe veszi 63 darab csillag, ami a Horvátország nélküli magyar megyéket szimbolizálja.

* * *

Miután a tisztas tájékozottságú fiatalembertől elkészöntünk, néhány bőrcsizmás, drappnadrágos, bomberdzsekis zászlótartót próbáltunk szóra bírni. Hiába. Alighanem újabban a némbarátok rendje felé tájékozódnak... Mellettük a szakállas úr Bősről társalgott egy hölgygel. Időközben megtudtuk, hogy ő Pálos László, a Legitimista Hírek főszerkesztője. Megkérdeztük tőle, hogyan vélekedik a hegylatt történekről.

– Nézze, az a véleményem, hogy mi szeretünk volna egy tisztességes magyar ünnepet rendezni, a legfőbb közjogi méltóság, a köztársasági elnök beszédét meghallgatni. Az ünnepséget túlszervezték, nem engedtek fel ide bennünket. Ijesztgették magukat nemzetközi skinhead-találkozóval, hogy legyen ürügyük kirekeszteni maximális toleranciával rendelkező fiatalembereket. Itt nagyon szépen lehet látni, hogy ez az ifjúság mennyire fegyelmezett, mennyire szereti nemzeti szimbólumainkat, így a turulmadarat.

B.M.: – *Az volt a céljuk, hogy meghallgassák a köztársasági elnököt?*

– Csak az volt a célunk, hogy idejőjjünk és ünnepeljünk. A turul a magyarság legősibb jelképe, a Szent István előtti magyarságot is szimbolizálja. Nem jöhettünk fel... Ahol megállítottak bennünket, azt mondtam, hogy ha ők nem akarnak velünk ünnepelni, nekünk sem kell ragaszkodnunk hozzájuk. A magunk ünnepe rendezzük meg most. Úgy gondolom, az ellenséget le lehet győzni, de túl is lehet élni. Ezzel azt szeretném kifejezni, hogy bár a magyar királyságot hetven évvel ezelőtt megszüntették, mi szeretnénk ezt az államformát 2000-re visszaállítani. Az első koronázás 1000 éves millenniumán valóban lesz magyar királyság!

Nem Göncz Árpád, hanem a köztársaságot tartjuk nem megfelelőnek. Ez még olyan formában sem megfelelő, ha a tisztséget a legnépszerűbb magyar politikus tölti be. Ez az államforma két év alatt lejáratva a legnépszerűbbnek tartott magyar embert. Ültethetnek akárkit Göncz Árpád helyére, ez megismétlődik.

B.M.: – *Véleménye szerint a demokrácia miért nem működőképes Magyarországon?*

– A demokrácia működőképes lehet(ne) hazánkban, de ami most van, az nem demokrácia! A köztársasági államformának nálunk nincsenek hagyományai. Van egy ősi alkotmányunk, amely az egyik legrégebb Európában, a Magna Chartával közel egyidős Aranybullánk. Magyarországon létezett egy jogrendszer, amelyet Werbőczy összeírt és nem megalkotott. Az a sztahanovista jogalkotás, ami most a parlamentben folyik, mindenre jó, csak arra nem, hogy működőképes jogállamot hozzon létre. A jogállam szerves fejlődés eredménye! Ezt a szerves fejlődést az I. világháború után a győztes hatalmak azzal szakították meg, hogy a Szent István koronájával megkoronázott királyunkat, IV. Károlyt hadifogolyként Madeira szigetére száműzték. Ehhez a magyar hadsereg is hozzájárult, kiadta azt, akire felesküdt... Később, a II. világháború idején aztán minden ugyanúgy történt. Ha megnézzük, van néhány olyan öreg katona a Parlamentben, akinek több esküje volt pályafutása során, mint ahány ujjá van a kezén. Ezzel néha még büszkélkedik is!

B.M.: – *Ha Magyarországon egy napon királyság lenne, a Legitimista Párt kit tartana uralkodásra méltónak?*

– Nevünkéből adódóan teljesen egyértelmű az, hogy mi a történelmi jog alapján tekintünk valakit uralkodásra méltónak, illetve méltatlannak. Betartva az Árpád-ház leszármazottainak dinasztikus megegyezéseit, II. Lajos és I. Ferdinánd szerződését és a Pragmatica Sanctiót, a Legitimista Párt az utolsó magyar király, IV. Károly elsőszülött fiát, Ottót tartja a

magyar korona jogos várományosának. Amellett vagyunk, hogy az országglakosok beleszólhasanak a királyválasztásba, úgy, ahogy azt a történelmi múltban tehték, tehát ajánlás útján a nép vagy a kijelölt országgyűlés szavazzon az uralkodó személyére. A Legitimista Párt tehát nem köti előírt személyhez a királyság intézményét. Amennyiben Ottó nem vállalná, lehetne keresni más, erre alkalmas személyiséget... Nem egy abszolút, hanem szimbolikus uralkodót szeretnénk, az angol vagy dán minta alapján. Ő lenne a legfőbb közjogi méltóság, akinek csak politikai vákuum, anarchia esetén lenne joga beleszólni a politikába.

* * *

Befejezésül egy – a műszak végén kordont lebontó – szürke kabátos hölgygel próbáltunk szóba elegyedni. Teljes kudarc. Pedig ő valószínűleg egy másik rendhez tartozik.

A beszámolót készítette:

JANCSÁK CSABA ÉS NAGY TAMÁS

„Független Demokratikus Magyarorszáért”

Az önkéntes katonák, az 1945-ben, a hitlerizmus elleni harcra szerveződött Magyar Honvédség alapítói. Emléküket idézte Kis András hadtörténész „Az Ideiglenes Nemzeti Kormány és az új hadsereg kiépítése” című, a közelmúltban megrendezett tudományos konferencián. Előadásából közlünk részleteket.

A Magyar Nemzeti Ellenállási Szövetség javaslatára a honvédelmi miniszter 1992 júniusában kiadott rendeletével erkölcsi elismerésben részesítette azokat a 45-ös katonákat, kik az 1944 decemberében megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány határozata alapján felállí-

tott Magyar Honvédség megszervezésében és tevékenységében részt vettek, harcoltak a náciizmus ellen.

Az emlékérem avers oldalán gótikus pajzson a magyar címer és a katonák szívéhez közel álló szavak: „Magyar Honvédség 1945”. Invers oldalán cserfalomb koszorún fekszik a Kossuth-kard, és ott van az Ideiglenes Nemzetgyűlés megnyitását idéző dátum: 1944. dec. 21. Az előlap körirata: a „Független Demokratikus Magyarorszáért” – az Ideiglenes Nemzetgyűlés jelszava.

Ma, amikor a náci és nyilas jelvények újra megjelennek, különösen fontos volt december 20-a, amikor a honvédelmi miniszter a debreceni Református Kollégium oratóriumában, az Ideiglenes Nemzeti Kormány hadseregét szervező tábornokok, tisztek és honvédek mellé tüzte a Független Demokratikus Magyarorszáért Emlékérmét.

J. Cs.